Nr. 96. Anulu XXX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu concede ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe ½ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 22/10 Decembre 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA

Transilvani'a.

Functiunarii delaturati. Educatiune si profesiune politica.

In Augustu alu anului 1845 repausatulu presiedintele da atunci alu cancelariei transilvane in Vien'a dise subscrisului intr'o audientia ceruta in dóua cause nationali: Dumniata esci mai tinaru de catu se'ti cunosci bine pe si vostrii. Boga de sama ca romanii n'au nici unu felin de educatione politica, de aceea respondietatea ce cade asupra unui redactoru romanescu este cu atatu mai grea, cu catu se póte intempla, cá publiculu needucatu in politica se'lu intieléga pe dosu s. c. l.

Observamu ca tocma pe atunci cateva foi unguresci causá fórte multa grija cancelariiloru de curte, in catu acelesi era compuse séu incai condnse totu numai de aristocrati conservativi de calibru greu.

Cuventele acelui barbatu de statu me impintenara cá se cugetu multu asupra loru, se le impartasiescu si unoru connationali carii in acelea dile de grea cercare me ajutá din tóte puterile cu consiliulu loru celu intieleptu; acelesi cuvente inse me indemnara totuodata, cá se tragu paralele intre educatiunea séu dupa br. S. Josika needucatiunea nóstra politica si intre a compatriotiloru nostrii de alte nationalitati. Am facutu acésta in totu timpulu, nu numai noi, ci si alti mai multi romani. Nu ne ascundemu nici in punctulu acesta scaderile nóstra si scimu ce ne lipsesce. Déca inse nóua ne va fi lipsindu educatiunea politica, acésta se póte escusa cu temeiuri cumpanitóre. Cum vei escusa inse acea educatiune politica scalciata, care ne intempina mai alesu in Transilvani'a pe totu pasulu in castrele adversariloru nostrii politici?

Tiér'a intréga scie si vede, ca mai alesu in anulu ce se apropie catra apusulu seu o multime de amploiati nu numai romani, ci si maghiari fusera delatorati din functiunile loru nu pentru necapacitatea loru — ca pentru unii ca aceia nu ne-a venitu in minte oá se frangemu vreo lance —, ci numai sub pretestu, ca ei sunt de catare opiniune politica, séu si mai multu, ca au servitu sub catare sistema absolutistica séu semiconstitutionala. Persecutiunea de colóre politica a strabatutu pana si in sanctuariulu justitiei. Védiase alegerile municipali din estimpu, com si cateva denumiri si destituiri care au urmatu. Inca si mai multu: chiaru in dilele acestea citimu in cateva foi publice pretensioni, cá tocma si unii functionari dela ramur'a finantiala se fia departati firesce pentru crim's, ca in cursu de 16 pana la 18 ani isi storsera puterile vietii servindu patriei sub sistemele trecute. Aici trebue se damu érasi adeverului tributulu seu. Tocma si unii din ministrii de astadi si Ungariei s'au vedutu constrinsi in interesulu tierii a infrunta in cateva casuri acésta politica a órbei resbunari si a tiené in functiuni pe mai multi barbati de capacitate si de merite preste vointi'a resbunatoriloru, in alte casuri inse au fostu slabi destulu, pentru cá se céda sberatoriloru ridicate asupra loru punendu in disponibilitate pe mai multi functionari si incarcandu prin acésta bugetulu tierii, prin urmare pe contribuenti.

Politica mai ratacita, mai neumana, mai asupritóre decatu este acea a resbunarii nu cunóscemu alt'a. O sume condamnate sub absolutismulu trecutu, o condamnamu si astadi, o vomu condamna ori si candu. Vedeti ca nu ne intrepunemu pentru nici o persóna, ca nu avemu pentru cine. Déca avemu ici colea cate unu amicu intre amploisti, n'avemu inse nici o rudenie de aprópe si nu a celu ce scrie acestea, fostu destinatu de sórte a servi patriei in calitate de amploiatu mai multu cá cinci luni si acésta inca numai in dilele de supremulu pericolu imainte cu 19 ani.

Ei, bine Domniloru, este acésta educatiune politica? Este acesta patriotismu, este intieleptiune si prudentia de statu? Franci'a cea mai mare a trecutu prin states resturnaturi si sisteme, spuna-ve istori'a ei, com dupa orice prefacere mechanismulu administrativu si judecatorescu a remasu nestinsu si nestramutatu, afara numai de cassurile prevediute prin legi.

Pricepemu fórte bine, cá cu schimbarea unei sisteme se se schimbe ministrii si partatorii politicei loru, adica prefectii si gubernatorii; nu pricepemu inse ce póte avé o sistema politica cu functionarii subordinati loru, nu pricepemu de ce se fia arunculi pe strate acei amploiati carii avusera a face in tóta vietu'a loru numai cu §§-ii legii si cu procedur'a judecatorésca, séu numai cu cifrele cele seci din departamentele finantiaioru, séu cu trebile inrolamentului la armata, séu cu conscriptiunile, séu cu catastrulu, séu cu lucrarile publice etc.

Unicului argumentu alu politicei de resbunare in contra functionariloru vechi, capaci si nestricati este, ca pentrucе au servitu ei sub absolutismu? Acesta e inse argumentu imprumutatu tocma dela absolutismu, carele intrebá pe fiacare din voi, ca pentruce ati servitu revolutiunii. Si cu tóte acestea chiaru absolutismulu lui Bach aplicase o céta mare de revolutionari in deregatorii publice inosta dupace le dete drumulu din temnitie. Absolutismulu era mai intieleptu in acestu respectu.

Si apoi credeti óre dv. in adeveru, ca déca toti fii patriei aru fi reinsatu functiunile oferite loru de catra capii absolutismului, acestia n'aru fi mai gasitu alte cateva sute de juristi nejuristi de preste Lait'a, pe carii se'i aduca aici preste noi? Séu ca crede cineva, cumca necunoscendu ei limbile patriei, nu aru fi gasitu in tiéra dragomani de ajonsu? Palavre sunt acestea. Din dilele Mariei Teresiei aristocratii'a maghiara invetiase barbatesce limb'a nemtiésca; tóte curtile boieriloru era si mai sunt pana astadi pline de germani. Dela St. Stefanu si pana in dilele nóstre mai toti regii Ungariei au favoratu din tóte puterile colonisarea acestoru tieri cu elemente germane. Pucine sunt acelea tienuturi, in care se nu se audia limb'a germana, fara a carei ajutoriu limb'a maghiara nici ca s'ar fi pututu cultiva asia frumosu. Si déca tocma aru fi lipsitu germani pe slocurea, ½ milionu de evrei era se suplinésca locula loru dandu unu contingentu fórte respectabilu pentru scopurile absolutismului, pe urm'a earasi si sub scutulu seu si asia venira acum in Transilvani'a la 20 mii straenrati incóce din Galiti'a si Ungari'a.

Este unu secretu publicu in tiér'a nóstra, cumca unulu dintre cei mai de frunte membrii dela ramur'a judecatorésca, romanu de natiune, omu activu, desteptu, umanu, necoruptibilu, e persecutatu cu inversiunare numai sub ficiosulu pretestu, ca elu inca ar fi conlucratu la caderea sistemei lui br. Fr. Kemény in an. 1861. Altulu, unguru de natiune, totu din categoriile mai nalte, este nesnferitu numai pentrucá omu dreptu ce este, aparase pe tierani si anume pe secui in causele urbariali. Altulu, sasu de natiune, a fostu si este unu functionariu dintre cei mai de omenia, barbatu cu caracteru de feru si judecatoriu dreptu, inse si acesta cadiù in urgi'a politicei resbunatóre. Avemu la mana mai multe scrisori private despre meritele acelora barbati, pe care le retienemu numai pentrucá se nu li se atinga modesti'a loru; afara de acésta noi nici ca compatimimu persónei loru, ca atau mai susu decatu cá se aiba trebuintia de compatimirea cuiva, compatimimu inse patriei si servitului publicu in casu candu asemenea functionari aru fi delaturati din resbunare. Publiculu nostru cunósce inca si alti functionari, tocma si romani, despre carii se scie ca n'au trebuintia a servi, elu inse astépta, cá tocma la unii cá aceia se li se lase ocasiunea de a'si continua functiunile cu atatu mai virtosu, ca ei se mai afla in puterea barbatiei, au si scintí'a si rutin'a ceruta, cum si pentruca este mare pecatu a ingreuna tesaurulu publicu cu pensiuni séu plati de disponibilitate éca asia, numai din resbunare si unecri numai in favórea cutaroru fosti cameradi de arme.

Cu alta ocasiune vomu mai intreba pe adversarii nostrii politici: pretindu ei cá functionarii de orice categoria si rangu se se renege de orice opiniune politica, se se degrade pe sinesi curatu numai de machine órbe si surde, séu ca'i voru suferi cá se'si pastreze si ei in gamali'a capului o chilióra micutia si pentru opiniuni politice, cum si cá se citésca si ei vreunu diariu politicu pre langa Monitorulu din Buda-Pest'a séu pre langa saracutiulu „Erdélyi hivatalos Értesitő" din Clusiu. G. B.

Din adunarea universitatii.

In 14 universitates, ad. deputatii sesuneloru si districteloru din fundulu regiu tienura ér' siedintia, in care se cetira mai multe propusetiuni. Noi astadata impartasimu din „Tel. Rom." numai **propunerea** d. dep. alu Mercurei prof. I. Hanni'a si spriginirea lui, amanandu relatarea curenta pre Nr. viitoriu:

„Inclit'a universitate nationale s'a vedutu motivata la anulu 1851 a dedicá pentru instructiune si scopuri scolare din averea nationala cardinala si a siepteloru judetie o suma anuala de 50.000 fl. m. c. Considerandu ca:

1. Dotatiunea acést'a insemnata din averea nationala comuna e dedicata numai institutelor de instructiune, evangelice luterane, si ca prin ormare e numai spre folosulu acelor'a.

2. Aceste institute de instructiune dotate in unu modu asia de bogatu sunta nationalu si confesionalu proprietatea natiunei sasesci si a bisericei evangelice. — Considerandu

3. ca in tienutu teritoriului representatu in inclit'a universitate nationala se afla si alte institute de alta nationalitate si confesiune, lipsite de ajutoriu, ba cari din lips'a de dotatiune suficienta nici nu potu se ajunga tóte scopurile loru privitóre la instructiune si cultura, — si permite subscrisulu a face urmatórea propunere:

Inclit'a universitate nationala se decide:

1. Inclit'a universitate nationala se fia gat'a a ajutá din averea intréga nationala si pre celelalte institute de cultura si instructiune, romane si ungare, afiatóre in tienutulu fundi regii.

2. Inclit'a universitate nationala destina spre scopulu acest'a pentru gimnasiulu superioru gr. or. romanu dela Brasiovu si pentru celu ung. reformatu érasi gimnasiu superioru dela Orastia, unu ajutoriu anualu de cate 5000 fl. v. a.

Sibiiu 30 Nov. 1867.

Ioanu Hanni's inp. dep. scaun. Mercurei. (a mai subscrisu: Dr. Eug. Trauschenfels m/p. dep. scaun. Mercurei, Ignatiu Nagy m/p. dep. Orastiei).

Hanni'a (in limb'a romana). Inclita universitate nationale! Candu me am luatu libertatea a face propunerea tocma cetita sprigenita de prestimatii mei domni colegi, Dr. de Trauschenfels si judele regescu si deputatulu Orastiei, Nagy, am fostu condusu de acelasi cugetu si de aceeasi tendintia, care a indupleatu pre universitatea din anulu 1851 a dedicá din averea intréga a cercuriloru representate nici, o dotatiune de 50.000 fl. m. c. anuali pen-

tru scopuri scolarie si de instructiune. Am fostu condusu adica de cugetulu la cultura pre carea stimatulu d. deputatu alu Segisiórei Theil in respunsulu seu la deschiderea conflucsului de faci'a alu universitatei o a asemenatu fórte potrivitu cu puntea carea deschide calea natiuniloru catra natiuni.

Eu, domnii mei, am fostu propunerea acést'a modesta, in urm'a carei din tocma numit'a avere a cercuriloru representate aici, si celoru lalte institute de cultura nesessesci, din tienutulu acestoru cercuri, anume gimnasiului superioru gr. or. din Brasiovu si celu ung. reformatu din Orastia se li se destine subventiune anuala in o suma, ca cea in proportiune cu dotatiunea pentru institutele assesci e de parte de a se puté asemená.

Permiteti-mi, domniloru cá se pasiescu insniotéa dv. cu enumerare de fapte, cari tuturoru suntu bine conosute, permiteti-mi, cá se nu atingu situatiunea politica si sociala a romaniloru acestei tieri dinainte de 1848. Reminiscintie amare si pline de simtiemintele cele mai dureróse suntu aceste; ele suntu ale trecutului, puternicii carei se le respunda.

O impregiurare nu potu se lasu neatinsa. Romanii nu numai pana in gutu au fostu luriti in lanturi grele. Si orbii le au fostu legati si urechile astupate, cu puteres, cá se nu veda, se nu auda; gur'a li-a fostu infundata cá se nu póta vorbi si cá se nu póta dá vreunu tiepetu de vaietare; nu numai ca i fura incuiate tóte usile dela tóte institutele publice din tiéra, la cari usi a batutu romanulu de atatea ori, ci in cele mai multe casuri i s'a incuiatu usi'a chiaru si dela scólele cele mai elementari astesci. Déca asia dara, pre langa o stare asia precaria an. 1848 afla pre romanu, in privintí'a culturei inapoi'a celoralalte nationalitati, vlu de buna séma nu pórta vin'a. Dara nu numai spiritualminte a aflatu anulu 1848 seracu pre romanu; pentruca asudórea lui nu erá alui, toti o impartiau si se ingrassiau din ea dupa poft'a inimei.

Dupa ce vocea timpului a luatu de pre romani lanturile sclaviei, grigi'a loru cea dintaiu fù de a alergá dupa natiunile, cari prin favórea impregiurariloru erau cu multu mai inaintate in cultura; si au simtitu necessitatea imperativa de a crea scólele si institutele loru mai inalte proprie. Mai nu e comuna romana in tiéra, carea se nu aiba propri'a, durere inse nu de ajunsu dotat'a scóla, intre cari mai multe scóle capitale normale; ceea ce e mai demnu de lauda si mai imbucatoriu au facutu comunele bisericesci gr. or. din Brasiovu. Din modestele midilóce proprii, prin contributiunea privatiloru, au redicatu si unu edificiu fromosu de scóla, carele de doi ani incóce cuprinde in sine unu gimnasiu superioru publicu complet, langa care se afla o scola normala capitala si o scóla de fete. De orece inse acestu institutu facutu cu atatea sacrificii nu numai nu are dotatiune sufficienta, dara e si multu datoriu, mi s'au permisu, in prim'a linia, a fare propunerea in favórea lui.

Domnii mei! Dvóstra insi-ve ve'ti binevoi a recunósce ca noi romanii in genere, si fratii nostri cei bravi brasioveni in specie, au facutu mai preste puterile loru cele subtiliate prin nefavórea timpuriloru, pentruca se póta tiené baremu unu pasu incetu, urmandove dv. in cultura; faceti dara ca puntea amintita de d. dep. alu Segisiórei se se puna si catre noi; faceti ca dis'a esprimata aici in sal'a acést'a si in alte parti: „natiunea assésca e portatórea culturei in Orientu" se devina fapta si facia cu noi romanii; puneti, — ca ci e timpulu supremu — o legatura salutaria pre ranele cele multe sangerande ale trecutului.

Recomandu propunerea mea si propunu mai departe, cá acést'a se fia indrumata la comisiunea bugetaria spre dare parerei."

Se da comisiunei bugetarie.

Mai vine apoi propunerea pentru infiintiarea unei scóle agronomice, spre care scopu se se céra bunulu fiscatu dela Pauces; propunetore pentru tiparirea operatului socoteleloru; apoi se alegu comisiunile. —

Brasiovu. (Advocati.) Cam de trei ani incóce sfaramu de cateva ori din foile romanesci dela Pest'a, cumca in Ungari'a candu unulu candu altulu dintre juristii absolviti de nationalitate romanésca au depusu censur'a si au castigatu diplom'a de advocatu. La asemenea sciri totudesuna ne amu bucuratu si amu avutu cause mari cá se ne bucuremu. In Transilvani'a ni s'a intemplatu fórte raru cá se audimu séu se citimu despre cate unu fiu alu Temidei ca s'ar fi devotatu pentru advocatura. Cu atatu a fostu impresiunea mai placuta candu vediuramu, ca doi romani de capacitate recunoscuta deschisera chiaru aici in Brasiovu cancelaria de advocatura, éra déca nu ne grabiramu a le vota succesulu celu mai ferbinte pe carier'a ce 'si alesera, causa'a fù ca asteptaramu sciri inca si despre alti juristi carii voru fi imbraciosiatu acceasi cariera. Astadi simtimu placerea de a impartasí publicului nostru list'a ormatóre de advocati romani diplomatici din a cestu mare Principatu si adica: Dr Io Ratiu in Turd'a, Mateiu Nicola in Abrudu, Dr. Nemesiu si Dr. Racuciu in Sibiiu, Petcu in Dev'a, Dr. Tincu in Orasti'a, Orbonasiu in S. Reginu, Alecsiu Popu in Cluziu, Georgiu Ratiu in Aiudu, Iosifu Puscariu si Nicolae Stravoiu in Brasiovu; éra mai de curendu a depusu censur'a si dn. Nestoru, se mai pregatescu de censura si dnii Densusianu, Dr. Borcea si Catone, cum si alti doi insi, ale caroru nume nu le aflaramu.

List'a nóstra nu este acurata, o vedemu noi insine, credemu inse ca si cu atat'a facemu unu servitiu publicului aducenduo la cunoscinti'a lui, éra mai departe sta la bun'a vointia a respectiviloru ddni advocati si practicanti cá se o complinésca. Noi impartasiramu atat'a catu aflaramu. Ceea ce amu mai avé se adunamu din partea nóstra este, cá se oramu junii loru si vigorosiloru aparatori de drepturi viétia indelunga taria sufletésca la implinirea frumósei, inse grelei loru misiuni in acésta tiéra abiciulata de atatea calamitati, cum si bucuria de fructele ostenseleloru ce voru pune in apararea dreptului si a dreptatii. —

Institutiunea notariatului publicu carele in patri'a nóstra pana in timpulu absolutismului nu era cunoscutu precum este elu in tóta Europ'a luminata, inca merita a fi imbraciosiata de catra o parte a tinerimii nóstre. Considerandu notariatulu publicu numai ca inlesnitoriu la nenumeratele cause de cironomii si impartieli, la inchaierea contractelor de cassatorii, compuneri de testamente, licitatiuni publice si altele asemenea, nu se póte crede ce ajutoriu bunu este pentru acelea clase de ómeni, cari pricepu séu fórte pocinu séu tocma nimicu la asemenea lucrari, din care causa si perdu infricosiatu. —

— Despre „Transilvani'a fói'a asociatiunii transilvane romane" aflaramu, ca acceasi cu 1-a Ianuariu n. va esí de sigur in consunetu cu program'a publicata, pentruca sunt si luate tóte pregatirile spre acelu scopu. Deci lipsece nu mai cá publicului se grabésca a se prenumera la acea fói'a, pentruca se se scia cu atatu mai usioru, cam este esemplarie sunt a se tiparí. Pretiulu pe 1 anu este o bugatela: v. a. fl 3 pentru nemembrii si 2 fl. pentru membrii asociatiunii. Doritorii de a o avé isi potu inlesní modalitatea abonarii depunendu banii fiasore in tienutulu seu pe la ddnii colectori si Asociatiunii, carii apoi nu voru lipsí a'i insaina la on. comitetu in Sibiiu. Se intielege ca prin posta inca se póte prenumera ori si candu. Manuscriptele dela on. comitetu se alla mantuate la redactoriulu foii, preste acésta precum audimu se va deschide o publicatiune continuata de documente, fragmente si pericope istorice, de care avemu o mare trebuintia. —

Dela Clusiu ni se scrie din 16/4 Dec., cumca pe familí'a Escelentiei Sale domnului presiedinte V. L. Popu o ajunse unu mare doliu din cas'a perderii ficei sale Ollí'a prin bóla difósa. Inmormentarea repausatei se intemplá sambata in 14 ale c. —

Dela **Baia-Mare** 6 Dec. 1866.

Celu mai fromosu dreptu alu constitutiunalismului e dreptulu a alege representantii tierei, ca prin acest'a legile se aduca cu mediulocirea cetatianilorn. Inse fromosu e si candu representantii se potu folosí de alegerea loru cá de una trepta, prin care pasiescu la deregatoriele inalte ale statului. Asia o patimu noi alegatorii din giurulu de Baia-Mare cu representantii nostri. Candu se convócá diet'a presente, se alese aici de representante Nicora Ujfalusy, care dupa infiintiarea ministeriului sesi denumí de capitanu in districtulu Cetatii de pietra. Dupa acesta se alese Carlu Stoll, ci abia pasi si acest'a pre terenulu activitatii sale, se lati vestea, ca e denumitu séu ca se va denumí la una deregatoria oameratica, la care intemplare dara éra ne vomu folosí de dreptulu alegerii de representante.

Ne vomu folosí! Mare cuventu, mare intrebare pentru noi romanii. Acestu giuru sta din 35 de comunitati, dintre cari in 31 suntu 18 777 de romani, 592 de neromani, in 4 cá in urbi 5252 de romani 11.502 de neromani, deci de totu 24.029 de romani, 12.094 de neromani. Cu asia maioritate prepanderante de romani pre dreptu se póte aici intrebá, ca pre ce cale se alesera numitii domni de representanti cá neromani? In 1848 candu esira legile cele nóue, au voitu si romanii a se folosí de dreptulu alegerii, si cu tóta insufletirea, inse cu simtiu de pace si respectu catra legi, se adunara la loculu de alegere in Bai'a-Mare. Ungurii vediendu ca cu pluralitate de voturi nu voru invinge, au voitu se invinga cu batalia, si — se dedera la romani cu ce apucara a mana, la ce romanii fiesce se departare. De atunci poporulu romanu de aici nu are voia a'si pericilitá viéti'a la alegeri, intieleginti'a éra, dupace vede ca nu póte se éasa facia cu ungurii, lasa se aléga densii pre cine vreu. Éca respunsulu, pre ce cale se alesera aici representantii pana acum, si ce prospectu potemu avé a ne poté folosí de dreptulu alegerii si pre viitoriu.

Vandalismulu ce se intemplá la alegerile de representanti in Ungari'a aréta, ca legile de alegere nu respundu la scopu, si ca suntu de indireptatu dupa necessitatea impregiurariloru, de care parere suntu si insesi foiele ungaresci. Fórea nedumerita si legi pofitesce aspre. Inse ce sperantia potemu avé la desvoltarea acelor'a, candu br. Kemény, redactoriulu lui „Pesti Napló", pre care un'a foia ungaresca 'lu numí de „Werkführer" alu lui Deák, cere prin lege a se determiná, cum se óspete cineva pre alegatorii sei? Nauta de ventis, de bobus narrat arator. Almintre in unu giuru vecinu de aici si osia se eschisera romanii dela alegere, ca comisiunea in satele romanesci numai pre aceli i conscrise de alegatori, cari se presentara la densa, si incatu pre sate poporului, fia acel'a romanu séu unguru, nu multu i pasa inca de esta alegere, deci presentandusee numai cate trei patru insi, atati a si conscrisu de alegatori, inse in satele cele ungaresci séu ungurite au conscrisu pre toti cari au dreptu de alegere, de nu se nici presentara.

Aceste intrige vinu de reprobatu cu atatu mai virtosu, cu catu la adunarile comitetului de comitatu, cá la loculu celu mai competinte alu opiniunii publice din comitatu, nu se observá pana amu tendentia de apesare in privinti'a romaniloru. Séu ca alegerea representantiloru, unii de aici cugeta dóra ca ar fi facia cu romanii causa de partita? Nici de catu! In acesa e una idea mai inalta, causa patriei; dobendirea nationalitatiloru. La est'a celi mai renumiti barbati de statu si unguriloru au cautatu midilóce, ci fiindu acele pana amu reu alese, cu aplecarea loru se facù dauna patriei comuni. Pétr'a intieleptiunii aici nici adi nu o aflasta! séu dara aceli de cari se tiene nici voiesou se o afle? In peptulu vostru este. Fiti cu sentire fratiésca catra alte natiuni, lasati se traiésca si ele cu drepturile cari li se cuvinu, si ce doriti, de ce vi e lipsa, veti dobendí: contópirea nationalitatiloru — in sentiri ri in fapte.

M r.

Mesterháza Nov. 1867 *).

Onorate Die Redactore!

Cu mahnire a intielesu subscrisii in dilele decurse, ca in „Telegrafulu romanu" Nr. 80 a. c. suntu mai multe neadeverori si calomnii scrisa in contra multu pretiuitului nostru dn. advocatu Dr. Iosane Ratiu; — deci numai de catu amu si amblatu de ne amu procuratu respectivulu numeru alu Telegrafului, din care neamu convinsu, ca unu corespondinte din Orastia sub datu 5/15 Oct. a. c. scrie intre altele, ca primindu dnulu Dr. Ratiu procesulu nostru urbarialu in care suntemu incurcati cu boierii, — dsa nu ar' fi fostu nici una data la

*) Publicarea acestei scrisori s'a intardiatu din causa imboldirii materialului de publicatu; fiinduca inse ea arunca lumina nu numai preste causele urbariali ale unei comune, ci aceasi ilustra multu cestiunea urbariala a tuturoru locuitoriloru muntenisi ne da ocasiune de a stravedé in luptele celoru dóue clase de ómeni, pe care feudalismulu vechiu cu alnatulu seu celu periculosu inca totu le mai tiene in neodiina, nu tipsimu a o publica intrega. — Red.

faci'a locului, spre a se informa; — mai departe, ca nu ar' fi fostu nici un'a data la pertractarile nóstre in persóna, ci si-ar' fi tramisu numai concipientii dsale Castorianu si Partenie Ratiu, — si ca din vin'a lui si procesulu si banii nostrii platiti dsale s'aru fi perduto.

In interesulu advocatului trebue se dechiaramu tóte celea susu dise in articlu citatu de neadeverati, pentruca:

Dnulu Dr. Ratiu primindu procesulu nostru pomenitu inca la anulu 1861, a venitu in persóna la faci'a locului in comun'a nóstra, si s'a informatu pe deplinu din firu in peru despre acelu procesu; pentruca numitulu dn. Dr. Ratiu totudeauna si la orice pertractare momentudsa a fostu in persóna cu membrii din partea nóstra impreuna insintea tribunalului urbarialu si cu deosebire la pertractarea causei nóstre in merite in privinti'a paduriloru si pasiuniloru, cu care ocasione totu una data a inrotulatu actele; — aseminea a fostu de facia la pertractarea panului de regularea hotarului, cu care ocasione s'a incheiatu una pace favorabre si multumitóre pentru popora; — mai departe pentruca dsa nu a tramisu pe concipientii sei Castorianu si Partenie Ratiu nici una data in causa'a nóstra la pertractari, si noi pe acei domni nici nu'i cunóscemu.

Dela anulu 1861 incependu a portatu dlu Dr. Ioanu Ratiu tóte procesele nóstre cu fostii domni de pamentu, precum si procesulu nostru de segregarea paduriloru si pasiuniloru, si decum se le pérda, precum dice corespondinti'a cea mintinósa si tendentiósa din Orastia in „Telegrafulu“, ba chiaru pe timpulu candu fabrica dn. corespondintele acelea mintiuni si calumnii (finitulu lui Sept. si inceputulu lui Oct. s. c.) se afla dlu Dr. Ratiu in comun'a nóstra in persóna si ne pertracta causa'a inaintea comisiunei dela judecatori'a urbariala delegata la faci'a locului, spre facerea unui planu de regularea hotarului, cu care ocasione a succesu staruintiei si intielegerea nóstra pe contrarii nostrii fosti domni de pamentu, la una impaciuire, in intielesulu careia celea 63 antiquæ sessiones din acésta comuna in locu de a fi maximum otariu prin lege de cate 7—9 jugere pentru fiacare mosie, cu totulu nu dara 5—600 jugere competintia de padure, — su castigatu unu teritoriu preste 7000 jugere padure, remanendu totu una data contrarii indupleciti de dlu Dr. Ratiu dela 400 procese urdite in contra satenilóru pentru loarea curaturiloru pre langa paduri, precum si de alte mai multe procese de prevaricationi, tacse restante etc. — Astfelu dara, cu colonicaturile, curaturile si competinti'a nóstra de padure — ne-a eluptatu si castigatu dlu Dr. Ratiu unu hotaru cu totulu in marime preste 10.000 jugere, séu una mila patrata. Acésta pace pentru poporulu nostru multiamitóre e resultatulu ostenelei si laptel dlui Dr. Ratiu. Poftesce dara die corespondinte alu Telegr. a merge si a o vedé la tribunalu din S. Regiu si a te convinge.

Mai departe a portatu dlu Dr. Ratiu pentru acésta comuna procese dela anulu 1861 incóce mai multe, cu fostii nostrii domni de pamentu pentru dreptulu nostru de lemnaritu, pentru prevaricatiuni, pentru conturburari in posesiune etc. etc. cu succesu bunu si spre multiamirea nóstra.

Spre a insira si spune tóte suferintiele acestei comune, de care cu ajutoriulu dlui Dr. Ratiu a scapatu, ar' trebui a scrie cineva carti intregi, — deci ne marginimu a insira aci numai urmatórele:

La anulu 1861 se silea contrarii nostrii din resputeri cu ajutoriulu administratiunii de atunci a scóte pe locuitorii acestei comune din dreptulu avutu de lemnaritu séu pluritu, in care dreptu prin notarii de sub administratiunea nemtiésca era omenii asiediati. Deci a inceputu a aduce comisiuni preste comisiuni la faci'a locului, care dupa posti'a contrariloru nostrii tractá cu ómenii reu, inchidea prin temnitie pe cei carii vedea ca stau mai cu deadinsulu la asperarea dreptelóru nóstre. — Lemnele de plute scóse din paduri ale ómeniloru nostri, le sequestra, pentru plutele pe care apucá unii ómeni ale vinde au aruncatu a plati sume de bani sub titule de prevaricationi, — au adusu cercetationi militare asupra nóstra si in urm'a urmeloru ne-au judecatu a plati contrariloru nostrii una sum'a in bani de 14.000 fl. v. a. in terminu de 14 dile sub titule de prevaricationi, despagubiri si mai sciu Ddieu ce.

E de observatu, ca esistinti'a nóstra a statu si sta ací in munti numai din lemnaritu séu pluritu, ca-ci alta isvoru de viétia in locurile nóstre acestea muntóse, sterile, stancóse si neroditóre nici ca potemu avé.

Ce sórte misera ne asteptá pre noi, in starea ce ne au fostu adusu atunci contrarii nostrii, si adica lipsindune dela dreptulu de lemnaritu, si astfelu luandune singurulu isvoru de viétia, dejudecandune la platirea celoru 14.000 fl. v. a. in 14 dile, isi póte inchipui ori ce omu cu intieleptiune, pentruca remanendu trébi'a la stata, ne loá intréga pucina avere ce o aveamu si care sta din pucinu locu sterilu si din cateva vite de trasura, cu care ne tragemu lemnele de parte din padori, si care ne suntu masin'a nóstra de vietiore — cu cesecutiuni, si noi remanesmu in cea mai mare saracie, proletari si ceritori cu copii nostrii.

Ddieu si ómenii buni ne-au indreptatu inse la omulu mantuirei nóstre, — la din advocatu Dr. Ioanu Ratiu in Tu'd'a, la care amu tramisu numai decatu una deputatiune din mediulocului nostru in érn'a anului 1861/62, care ina descrisu starea lucrurilóru si acelu domnu fara a se gandi multe, numai decatu a alergatu cu deputatii nostrii din partea satului dimpreuna la gubernatoriulu de atunci grafu Crenneville, a datu mai antaiu plangerea nóstra cu gur'a, dupa aceea a inceputu a ne apara causele cu recurse, le pertractari in scrisu si com numai iau venitu la socotéla, — si multiamita lui Ddieu si barbatului acesta demnu de tóte stim'a, ca ne-au mantuitu si scapatu de tóte acestea pericle, si adica:

In pucinu timpu catanele ce le tieneamu cá cesecutiune in comuna ni le-au luatu, ómenii din satulu nostru in temnitia inchisi s'au eliberatu, — sentinti'a preste celea 14.000 fl. v. a. pe recursulu dsale prin guvernu s'au anulatu, — lemnele si plutele sequestrate ni s'au datu éra in libera nóstra dispunere, si in urm'a urmeloru ne-au asiediatu érasi in posesiunea dreptuloru avute de a lemnari, si adica unu castigatu in competinti'a nóstra de padoritu pe anu cate 200 jugere padure. (Va urmá.)

UNGARI'A. Siedinti'a din 11. Dec se ocupá totu cu desbateri, gen. precum si ees din 12 Dec. Aici voibi dupa Perczel si Salomon cunoscutulu Franz Pulsky deluciandu cestiunea detorieloru de statu din punctulu practicu alu istoriei. Elu inca dice, ca cestiunea de detorii este o cestiune politica. In 1848 Ungari'a a pactatu cu regele, a cátu-inse se se invoiésca si cu tierile creditari si tocmai cestiunea detoriloru de statu remase nerezoluta si apoi ea si fù scmenti'a desbinarii si a dusmaniei, incatu Ungari'a prin acést'a avù a se luptá si cu antipatiile caite din interesele materiale. Franz Pulsky continua, ca simpatiile popóreloru vecine trebue se se cumpere séu prin sacrificii de bani séu de sange si adesceori si prin una si prin alta; atunci natiunea nu vrù a face sacrificia de bani, ci mai bine si jertfi sangele care corse in parine, din care ce e dreptu i-cresci o gloria netrecatoria, inse nu libertatea. Absolutismulu a depradatu fora conscintia bunulu poporului. Fiindu in Londinu me tangiuem adesceori lui Richard Kobden, dice Pulsky, ca economi'a finantiala a absolutismului trebue se ne derapene tiér'a, inse elu me reflectá: chiaru acést'a depradare a absolutismului ti va asterne calea spre a te intórce in patria, si écca tocma economi'a financiala cea fora capu a tanutitu regimele de mai insinte si e bine, ca a fostu asia. Vai de poporulu acel'a, care ar' avé unu regimu absolutistiu care se se pricépa a pastrá si a face economia, ca e topitu. Capitalulu se invoiesce ori-cu absolutismu ori-cu libertate, numai se aiba securitate deplina, pentruca capitalistii tienu, ca libertatea pre efrena e identica cu anarchi'a si mai bine se aruncu vedienduse cu neordine in bratiele absolutismului de fric'a pré mare a libertatii, intorcundusi manu'a dupa ventulu, care i-se pare mai linu si mai pucinu sgomotosu pentru interesele s'ale. Garanti'a libertatii nu sta in armata nationala, ci in caracterulu poporului, in juramentulu monarchului si in florirea materiala a tierii. Din contra armatele suntu celi mai periculosi dusmani si libertatii. — In fine dice ca Ungari'a, care are lipsa de creditu in Europ'a din partesi nu va da man'a cu cislaitania pentru banerotu de statu, care i ar' inmormenta creditulu; si multiamesce deputatiunii, care merse in Vien'a in causá acésta, ca nu s'a invoitu la asia ceva. Déca tierele editarie vreu se faca banerotu, fiale de bine, bagesi castigulu in buzunariu, déca e vreunu castigu la astfelu de lucru, inse Ungari'a nu se va introduce in sirulu altoru natiuni europene prin fapte de aceste, ca are lipsa de credito.

Moriez Jokay dice, ca financiele Austriei numai stunci se potu aduce in ordine, déca Austri'a se va lepadá de mancarimea de a figura in puestiune de putere mare si va ingrigi numai de interesele s'ale materiale. Cu tóte acestea Austri'a s'a eronostu totudéuna in aventure preste aventuri, de cate ori i-erta in catova financiele. Acumu éra cauta noue pericule. — (Andrássy intréba „unde?“) — nu-i e de ajunsu, ca se amesteca in cause straine, scóte din minti si pe alte puteri impretinite, cá se faca asemenea— (Andrássy „pe cine?“) (Strigare in steng'a estrému: „Roma!“) — pe min. de fin. austriacu lu apasa sooma 40 milióne in bonuri pe ocne. — La acestea ar' trebui se se puna capetu. Si in urma intréba pe min. de fin. ca ce garantia are tiér'a, cá se nu fia inecata érasi intr'o mare de note de statu cu colóre verde. — Lonyay face atentu pe Jokai, ca cu buna séma n'a cetitu cu atentiune proiectulu de lege respectivu si §lo 8 care preservéza dela abusu.

Emerico Fest observa, ca contribuirea Ungariei corespunde la unu capitalu de detorii de 600 milióne, dar' acestia totusi dela 3000 milióne de detorii de statu suntu numai 20%. Pe la 1 óra se incheia siedinti'a, fiindoca deputatii se dusera la conferinti'a protestantilora.

In 13 se continuara desbaterile si in 14 pe fine ies cuventulu Deák si resfrange asertiunile antevorbitoriloru, cari-si facu scrupule pentru primirea detoriloru de statu.

Deák dechiara in cuventarea s'a, ca cestiunea detoriloru de statu e o cestiune politica, apoi trece la originea legatiuntiei Ungariei cu Austri'a si la sanctiunea pragmatica dicundu: Insintasii nostri au facutu o legatura cu dinasti'a de Habsburg, pentruca cumpanindu bine impregiurarile recunoscura, ca Ungari'a e pré slaba a infruntá dusmanii sei ce puteau tara spriginu din afara. Timpurile inse s'au schimbatu. Dusmanii nostri cei vechi nu ne mai suntu periculosi, dar' relatiunile au remasu inca totu acelesi. Ungari'a inca totu e impresurata de puteri mari, cari ei amenintia esistinti'a ei de statu déca nu si cauta unu spriginu securu slatorandune lá tierile, care se afla sub o coróna cu dens'a. Politic'a de acum a Ungariei trebue se fia conditionata de acésta impregiurare. Déca in periculu e necesariu pentru sustarea Ungariei, stunci Ungari'a trebue se se nevoié-ca a-lu sustiné chiaru si candu acést'a s'a.' poté face numai cu sacrificia. Cu privire la ruinarea finantiala Deák e de parere ca Europ'a nu póte remané indiferenta, candu o suma de 3000 milióne ar' disparé din averea acestui continentu. Cei ce nu voiescu impaciuirea intre Ungari'a si Austri'a, acela nici Ungariei nu-i voiescu binele, ci tient'a dorintieloru loru e numai ruinarea Austriei. Se mai afla si alte puncte de vedere, care ne imperitéza, cá se nu ne scalamu in capu popórele cu alta politica. O reactiune numai atunci e tare, dice Deák, candu popórele ei stau intr'ajutoriu; asia dara cu privire la noi numai atunci, candu popórele acestea an unu interesu la apesarea nóstra si acest'a ar' fi casulu, candu n'am imparti sarcinele si greutatile intre o'alta.

Déca primeiamu noi in 1848 o parte din detoriele statului asupra-ne, stunci popórele Austriei nu ar' fi fostu in contra nóstra, ci ar' fi fostu aliatele nóstre ér' nu spriginulu reactiunii care ne-a stravitu. Nu nu mai pentru presenta, ci si pentru viitoriu utilitatea invoielei e pentru Ungari'a mare, chiaru si in casu de o cadere a Austriei. In fine ductorele maioritatii dice, ca lea asuprasi responsabilitatea pentru pasulu acest'a inaintea lui Ddieu, inaintea consciintiei s'ale si inaintea intregei nationi; chiaru si candu l'ar' condamná natiunea pentru acést'a, totusi ar' trebui se o face, fiinduca e convinsu, ca diece in interesulu patriei.

Dupa vro 3 alti cuventatori se sui Madarász pe tribuna, care intre altele dice: Acelsitiunile de astadi ale Ungariei nu suntu altceva decatu sacrificarea celoru mai vitale interese ale Ungariei si imormentarea autonomiei nationale. Kautz dice, ca primirea sarcineloru statului e unu echivalentu la pastrarea intregitatii terito-

riale a Ungariei. Madarász nu concede acé st'a, pentruca Ungari'a sub Maria Theresia a resplétitu cu cup'a plina or ce a facutu Austri'a pentru Ungari'a, — combate si pe Polsky, fiindca libertatea individuale lipsesce, ecsemplu cans'a cu Kossuth, ca despre cele mai importante interesse ale Ungariei otaresce delegatiunile, ér' nu diet'a. Nu e institutiune libera municipale, fiindca acést'a inca s'a angustatu prin mesurele regimului; armat'a face de lipsa, ca la apromisiunile principiloru nu e de creditu dupa cum arata esperiinti'a. Elu inca va vota pentru detorii de statu. déca Ungariei i se va restitui constitutiunea (48) nestirbsta.

Precum se vede nici fractiunea lui Madarász nu e mai multu decatu unu fanatismu nationalu. —

Tocma primimu unu telegramu dela Pest'a din 18 Dec. cere anuntia, ca proiectulu de lege despre datoriile de statu s'a primitu in a treia cetire de catra camer'a deputatiloru cu maioritate precumpanitóre, si ca d. deputatu I. Puscariu s'a denumitu consiliaru de sectiune in r. min. ungaricu pentru cultu si instructiune publica; éra deputatulu Sibiiului Zimmermann si-a depusu mandatulu. — Min. de fin. Lonyay, prin unu proiectu de lege cere indemnitate, ad. plenipotentia spre a puté scóte contributiunile cuartului I din anulu 1868. — Se scrie de nou, ca acum s'aru fi splacidatu organisarea sectiunei ardelene de justitia. —

AUSTRI'A INFER. Viena 14. Dec. Siedinti'a de eri a camerei deputatiloru senatului imperiale a fostu ér' catu se póte de sgomotósa. In urm'a impresiuniloru ce le lasara cuvintele lui Skene si ale ministrului Beke in obiectulu amenintiarei bancerotului partidele se sbuciumá, si o parte din stanga cu deputatulu Perger in fronte propuse o resolutiune de cuprinsulu acest'a: „Camer'a se dechiare, cumca tierile de dincóce prin incheiarea invoielei nu au pe drepta obligate la garantia in privinti'a restului neacoperitu alu cameteloru facia cu creditorii statului.“ Asta resolutiune fù spriginita de o massa de insi; o parte din steng'a, centru, polonii, slavii, toti eră de acordu. Tóte partidele contugiéa la capeteniele loru si se formara din camere totu cluburi; indesiertu se tragea clopotielulu pana candu luà cuventulu min. de fin. asecurandu camer'a, ca acoperirea pentru anulu viitoriu se afla de facia, pentruca elu intra in anulu viitoriu cu 30 milióne per cassa, operatiunea care fara a ingrauiá tesaurulu, aduce 15 milióne mai avendu si alte resurse. Acést'a mai linisti animele si facu se se primésca votulu maioritatii, altufelu invoiél'a aternâ de unu firu de peru. Mai vorbira vre-o cativa si in fine legea despre detoriile statului se primi cu mare maioritate si invoiél'a din asta parte inca e gata.

Constitutiunea revidata inca e gata; legea fundamentala pentru representarea imperiului s'a primitu totu in 13 dupa cum se redicese la concluzu si in camer'a depu'atiloru. Inca póte insinte de craciunu se voru sanctioná, dice „Presse“, tóte actele si se voru alege si delegatiunile caroru li se va propune bugetulu pentru an 1868.

Cronica esterna.

ROMANI'A. Bucuresci 19 Dec. In Duminic'a trecuta se intemplà in teatrulu nationalu o scena neplacuta. Se simtise adica unu mirosu de funinginе prin loge si in teatru si cu tóte, ca nu era periculu, totusi publiculu strigandose: foc! foc! se indesoi a esi din teatru, care cum si pe unde potea, lasandusi multi efectele séu perdiendule prin imbuldiel'a cea mare. Tóta cans'a a fostu sprinderea funinginei intr'unu cosiu, séu caminu in diosulu teatrului, fric'a inse causá mare spaima si nedispositione mai vertosu in partea secsului frumosu. —

— Astadi Marti (**6 Dec.**), serbarea liceului St. Sav'a a fostu celebrata in Bucuresci. Acést'a este o serbare nationala pentru tóta Romani'a, ca-ci vechea scóla a St. Sav'a a fostu cá pepenier'a din carea a esitu cea mai mare parte din scólele romane cu incepere dela secululu XIX. Ací venerabiliulu preotu Lazaru din Transilvani'a, a avutu indrasnél'a generósa de a introduce, pentru prim'a óra, limb'a romana in invetiamentulu publicu. Sub auspiciile princiloru carii s'au succedatu de atunci incóce, scól'a St. Sav'a nu incetá de a prosperá, ér' cu limb'a nationala devenita limb'a invetiamentului, instructiunea s'a respanditu in tóta tiér'a pana la satele cele mai mici. Sub domni'a principelui Ghica, D. Petrache Poenaru, fiindu directore generalu alu instructiunei publice, se aflau dóua mii scóle rurale numai in partea Romaniei de diosu de Milcovu, pentru care se cheltuiá 600.000 lei pe anu, suma destula de insemnatóre in acelu timpu, fara a vorbi de avantagele particulare ce se faceau de fiecare satu invetiatorului seu. Ceea ce dovedesce odata mai multu, vorbindu in trécutu, ca iubirea instructiunei nu este nóua in Romani'a, dar ca sub regimulu trecutu, statu de combatutu astadi, se intielegea cu desavirsire trebuinti'a invetiatorei poporului si nu se crutiá nimicu pentru a o respandi in tóte clasele societatei.

Serbarea de astadi eră dar' unu omagiu datu suveinirului trecutului si totudeodata o incuragiare de a se imitá ecsemplulu predecesoriloru nostri.

La $8^1/_2$ óre de diminéti'a corpulu profesoralu, precum si unu publicu numerosu si cu scolarii din licee si facultati s'au reunitu in biseric'a St. Sav'a, unde s'a savirsitu santa liturgia. Intornanduse in urma la localulu liceului, s'au auditu unu imnu cantatu de scolari, dupa acesa s'a datu unu banchetu, sub presiedinti'a domnului ministru alu instructiunei publice, la care a domnitu cea mai mare cordialitate. In fine scolarii din clasele superióre au jucatu o piesa in limb'a latina: Captivii lui Plautu. —

(„Tiéra.“)

Iasi 18 Nov. v. „Dreptatea“, fói'a intereseloru poporului, ce ésa in Iasi cu cirile de 2 ori pe septemana (cu 18 lei pe sem.) scrie despre uneltirile ciocoiesci de pe acolo cu urmatoriulu penelu:

„Mai avemu numai 9 dile pana la incepu'atulu intunerecu, colegiiloru alegatóre, si in Iasi inca nici o miscare din partea poporului alegatoriu; nici o adunare publica la lumin'a dilei si sub ochii natiunei.

Se prepara si ce misca la intunerecu, numai clic'a reului obstescu; clic'a politica a pofteloru de marire si asuprire, a ameninti'arei, a cumpararei, a calumniei, a minti'unei si a insielatiunei; clic'a interesteloru jidovesci, a desbinarei romanilóru si a peirei loru.

Ciocoii si cozile loru, constituiti in falang'a farmazoniloru dimpreuna cu jidanii, se sbucima cu desperare prin tóte midiulócele, si pre tóte caile posibili. Aceste sterpituri degenerate ale vechiloru boieri romani, si fanariotii dupa ce au guvernatu tiér'a cu asuprire atatu amaru de timpu; dupa ce au storsu de potere cu asiediamentele loru politice si cu ostirile; dupa ce au implotu de jidani, si au impartitu cu aceste lipitori omucide si fara de satiu; dupa ce au batutu la talpe averea parintésca, si au datu la camatarii de jidani; dupa ce vedu ca vechea loru potere dela carm'a tierei li scapa din mana totu mai multu pe fiecare di, pentruca poporulu apasatu se destépta mereu de cativa ani incóce, si se intrarméza cu potere in contra lui: astadi, acestoru ciocoi statu de desperati si nemernici, nu li a mai remasu insintea poporului alta arma cu care se'lu repue sub asuprirea loru meschina, si a unei fatiarnicii pline de brudie. In locu de a se cai cu amaru insintes tierei de pecatele loru, si a trece in rendurile poporului spre a se pune la locu cu inima curata pentru binele obstescu: tagaduescu pecatosica trecutului loru, tagaduescu suferintiele cate au adusu pe capulu tierei, si cá jidanii in fara de legi, apuca de ochi pe intrég'a natione, aparanduse ca nu sciu, n'au vediutu nimica; ca nici usturoiu n'au mancatu, nici gur'a nu li pute. Calumnieza inse si acusa, deamaná on jidanii, prin gazete societatea, pe romanii cari tienu cu tiér'a si cu dreptatile ei; pe fiii poporului, cari numai cu grentati amare s'au potutu introduce de eri alaltaeri in guvernu si in adunare, si cari spre a potea face dreptate intereseloru publice, au fostu nevoiti se se desface de intrigile ciocoiesci din adunare, si se faca apelu la intrég'a tiéra, spre a alege si a tramite la adunarea viitóre, romani uniti cu inim'a si gandulu pentru fericirea tuturoru fiiloru ei.

Ciocoii s'au deprinsu la carmuirea si apasarea tierei, cá ursulu la prisaca, cá lupulu la staulu. Fiti destepti, romaniloru; luati bine aminte pe cine veti alege pentru adunarea viitóre. Ciocoii farmazoni si cozile loru, pentru cá se 'si póta mari clic'a, nu e midiuloco pe care se nu caute a'lu intrebuintia: jidanii au inceputu se li verse bani, éra protopopii (!), protopopii de prin judeciele eparchiei se grabescu a veni la Iasi, cá se'si primésca ouventulu de comande. Fcritive deci de clic'a intunerecului; ea n'are inima nici pentru suferintiele tierei, nici pentru dreptatile ei, nici pentru santieni'a relegiunei si a moralurilóru ei.“ —

Partitele suntu perirea unei tieri séu nationi, nu intielegu cum se se unésca conceptulu de „partita“ cu conceptulu „fericirea comuna“, de acea condamnamu orce spiritu de partita si ne invoimu numai cu „opusetiunile resonabile“ in contra celoru ce vreu cu perfidia a impedeca progresulu fara a desradecina vitiulu, care e legatu de conceptulu de partite. Asia se dcosebimu pe nationali sinceri cei ce facu opusetiune din convictiuni trase din patiania, si dintre ciocoi si dintre boieri si se le damu increderea ce o au meritatu prin fapte dovedite, ér' la vorbe góle se nu ne incredemu. —

Londr'a 17 Dec. Publicatiune ofic.: De eri inca s'au facutu de catra Feniani trei cercari pentru a pune focu. Guvernulu a chiamatu voluntari pentru a indeplini servitiulu politienescu de constablii.

Constantinopole 16 Dec. „Levant Herald“ comunica, ca consiliulu de ministrii a decisu se primésca cererile delegatiloru cretani adica: scutire de imposite pentru cativa ani; banc'a agricola, deschidere de porturi, revisuire a impositeloru, desfiintiarea de veci a contributiuni pentru inlocuirea militara. („Tiéra“)

Florenti'a 14 Dec. Deputatii urméza desbaterile asupra interpelatiunii romane. Ministru de justitie Mari apara legitimitatea arestarii lui Garibaldi. Tóte partitele doresou incetarea puterii timporale, dara pentru a ajunge la acést'a nu trebue se recurga la violentie, ci se astepte pana candu insasi Rom'a va intielege, ca unu guvernu care nu póte ecsistá fara mercenari nici fara intervenire, este perdutu.

Constantinopole 15 Dec. Pórt'a a suspendatu pentru trei luni vam'a de intrare alu cerealeloru. —

Obiectulu conferintieloru europene da preste dificultati, fiindca Prusi'a, Rusi'a, Angli'a si Itali'a au datu se pricépa Franci'a, ca conferintí'a nu póte avé cerut'a libertate, déca Franci'a nu si va retrage trupele de pre pamentulu Italiei. — Itali'a de candu corpurile legislative treoura preste cestiunea Romei la ordinea dilei, se afla ren dispusa. Garibaldianii, Mazziniatii si Bourbonii cu resotiunea au reincepu'a o neodihna. —

Nr. 411. 1867. 3—3

Escriere de concursu.

Pentru 1 stipendiu Tordaianu de 100 fl. v.a. pana in 20 Decembre n. a. c. prin acesta se escrie concursu.

Concurentii la acestu stipendiu au a documenta inaintea subsemnatului consistoriu metropolitanu.

1. Ca suntu inmatriculati ca studenti ordinari la vreuna scóla reale, gimnasiale séu academica din provincia, si cá atari si frecuenta scói'a.

2. Ca suntu nascuti in Transilvani'a, de nationalitate romana, si lipsiti de midiilócele intretienerei.

3. Ca au moralitate buna, — si in studia preste totu progresu eminente.

Blasiu 19 Nov. n. 1867.

Consistoriulu metropolitanu gr. cat.

Cursurile la burs'a in 20. Dec. 1867 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 76 cr. v.
Augsburg	—	—	119 „ 25 „
London	—	—	121 „ 30 „
Imprumutulu nationalu	—	—	55 „ 70 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %			58 „ 40 „
Actiile bancului	—	—	678 „ — „
„ creditului	—	—	184 „ 30 „

Obligatiile transilvane ale desarcinarii pamentului in 7. Dec. 1867:

Bani 64·— — Marfa 65·—.

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparulu lui
JOANE GOTT si fiiu HENRICU.